

FOMS RIKSKONFERENS 2014

Koppla upp och koppla av

I samverkan med

frösunda.

VISION

sensus

Text, foto och grafik: Linnea Hummel

OM FOMS SOM FÖRENING

FOMS är en rikstäckande ideell yrkes- och intresseförening som har till syfte att stödja tjänstemän och andra med intresse för fritids- rekreations- och kulturfrågor för personer med funktionsnedsättning.

FOMS vill se fritid, kultur och rekreation som en väg till delaktighet för personer med funktionsnedsättning. För den enskilde innebär det:

- Rätt till rådgivning, utbildning och stöd för att kunna välja och hantera sin fritid på egen hand.
- Bättre tillgänglighet till information, lokaler, miljöer och verksamheter.
- Utveckling av metoder inom kultur, fritids- och rekreationsområdet för att möjliggöra deltagande oberoende av funktionsnedsättning.
- Anpassning av befintligt utbud genom ny teknik och hjälpmedel.
- Specialanpassat utbud för den som inte kan ta del av samhällets utbud.
- Fritids- och kulturinsatser som komplement till behandling, Therapeutic Recreation.
- Utbildning och stöd till ledare inom föreningar, organisationer och andra aktörer.
- Personliga stödformer enligt LSS, SOL för den som är i behov av detta. Uppgradering av fritidens betydelse för livskvalitet och hälsa. Minskning av administrativa och personliga hinder genom tillsättande av fritidstjänstemän inom kommuner och landsting med ansvar för kultur, fritid och rekreation.

Sven von Holst Skid-VM-general

Skid-VM är för fjärde gången på plats i Falun nästa år, och det satsas stort för att leva upp till årets slogan "beyond all expectations" - över allas förväntan. Sven Von Holst är med och leder detta jätteprojekt.

- Vi har bara ett tillfälle att leverera. Det handlar inte bara om skidsporten utan om att skapa stämning och festivalhumör med sidoaktiviteter. Allting har en tanke om hållbarhet, som ska räcka längre än skid-VM och sporten i sig.

Det finns helt klart utmaningar med ett så stort projekt. Det är 55 tävlande nationer, 200.000 besökare på plats och omkring 500 miljoner TV-tittare ute i världen.

Sven poängterar att volontärarbetet är otroligt viktigt för att projektet ska gå i hamn - utan dessa 1800 personer skulle man inte kunna klara det.

Skid-VM i Falun kommer arrangeras 2015, 18 februari- 1 mars.

Elin Lund Jonsson Hälsogymnasiet i Bollnäs

Elin jobbar med hälsoinspiratörprojektet, ett projekt där personer med lindrig utvecklingsstörning lär sig att inspirera andra till en hälsosam livsstil. Utbildningen är upplevelsebaserad, eleverna lär sig att koppla ihop praktik och teori och använder så många sinnen som möjligt i lärandet.

- Våra elever ska kritiskt kunna utforska och granska nya områden och tillämpa det man faktiskt lär sig. Vi ser ingen nytta med att bara rabbla upp en massa saker som inte har en koppling till något, vad är då vitsen? Vi är inte heller ute efter en särskola för högskolan, vi vill bara kunna utveckla metodiken för att anpassa de utbildningar som redan finns.

Hälsoinspiratörprojektet innebär tre års helstudier, men med en långsammare takt. Eleverna studerar styrka och vardagsmotion, träningslära, mat- och näringslära och en stor del läggs på den verksamhetsförlagda utbildningen - VFU. Sista läsåret är nästan bara fokuserat på VFU-perioder, där eleverna får testa sina kunskaper på en riktig arbetsplats.

Det har varit många utmaningar på vägen. Det upptäcktes tidigt att den studieteknik som lärs ut på **särskolegymnasium inte var tillräcklig**, eleverna var inte vana vid att behöva reflektera och planera sina studier själva. Genom dessa tankar kring en förbättrad gymnasiesär-

skola kom vi fram till att vi borde starta en egen skola. En utbildning som ägs av SUH - Svensk utvecklingscentrum för handikappidrott. Där finns studieförberedande kurser för att kunna läsa vidare, med en strävan efter självständighet för eleverna och fokus på hälsa och kommunikation.

Gymnasiesärskolan kommer starta hösten 2016.

Mer kan läsas på <http://www.halsogymnasiet.se/>

Unga och utsatthet

Jan Svärdhagen

Internet suger upp oss människor, det fångar oss och engagerar oss. Det talas ofta om de faror som finns med webben och appar idag, men Jan visar en annan sida av Internet som också är en stor och viktig del av oss, av unga och kultur.

- Dagens förskoleelever kommer gå i pension omkring år 2078. Vi har absolut ingen aning om hur tekniken kommer se ut då, vi vet bara att den kommer att förändras, öppnar Jan med.

- Vuxnas och ungdomars världar ser så olika ut, vi har olika kontexter. Så har det ju varit långt innan internets framtag. Men det är när vi börjar förstå varandras kontexter som det börjar bli intressant. Saker som händer förändrar nästan allting i den värld vi befinner oss i och det är otroligt spännande.

Jan talar om sociala medier och dess påverkan på våra liv. Vi skriver extremt mycket och hela tiden, men inte på samma sätt som förut. Idag har 90% av Sveriges 11-åringar en egen smartphone. Många så kallade proffstyckare har engagerat sig i detta faktum och menar på att det inte skulle vara bra för barn i den åldern att befinna sig på nätet. Men det är viktigt att tänka efter innan man agerar i såna här tillfällen.

Många uttalanden om internetanvändande och barn saknar belägg, men det verkar som sanning när det skrivs i medierna. Vi måste vara kritiska till vad vi läser, vad vi ser som sanning och vad som sprids på nätet. En snabb spridning på nätet är inte ett kvitto på att något automatiskt är sant.

Idag ger internet och tv-spel upphov till samma rubriker som telefonsjälsten Heta Linjen gjorde på 80-talet. Man ska hålla koll på sina barn, och varje brott är ett tecken på omoralisk användning av internet. Jan ger ett exempel från förr, en tidningsrubrik löd "Trosor försvinner från klädstrecken, Heta Linjen troligtvis orsaken."

Det finns nya trender inom internet, bland annat är det stort med lifelogging, att logga sig själv och sitt liv och det man gör. Man söker tillhörighet i olika hashtags, för att hitta gemenskaper långt utanför den lilla sfär man har i den direkta omgivningen. Det kan vara oskyldiga saker som vilket hockeylag man gillar. Men hashtags kan också användas för att hitta destruktiva gemenskaper, som gör att man kan hitta andra med samma åtstörningar vilket i vissa fall kan leda till att man hetsar varandra. Nätet är identitetsskapande, man

söker en tillhörighet och experimenterar med relationer. Det finns en strävan efter att lösgöra sig från sina föräldrar, som möjliggörs via nätet. Man kan också ventilerar sin frustration eller få utlopp för sina känslor på nätet.

- En sak är säker, och det är att vi bara är i början, säger Jan. Det är nu som vi börjar få en ökad kunskap, vi vet att saker kommer förändras och det går fort. Vi vuxna kommer alltid vara bekymrade och måna om våra barn, det är ju lite av vårt jobb. Vi måste komma ihåg att alla har behov av en privat sfär - online som offline.

Kerstin Gatu

Att tala om våld med hjälp av bilder

Kerstin är arbetsterapeut, men jobbar inom för personer med utvecklingsstörning och aspergers. Hon har tidigare jobbat med olika projekt, bland annat Bildstödet i Mora och IT-verkstan.

Våld är varje handling som skadar, smärftar, skrämmer eller kränker. Men våld är också att få någon att göra något mot sin vilja, eller hindras göra något mot sin vilja. Det finns olika typer av övergrepp, både fysiska och psykiska, sexuella och ekonomiska övergrepp. Det finns också försummelse, som rör till exempel hygien eller att ge information på ett sätt som en person inte förstår.

Bildstöd är en metodik där bilder används på ett systematiskt sätt för att underlätta förståelse, tänkande, minne och kommunikationer för personer med begränsade intellektuella resurser. När man konkretiserar och visualiserar så blir det tydligare. En yttre representation av något kan vara nödvändig för att kunna berätta, välja och visa.

Bilderna används som stöd för att kompensera nedsatt abstraktionsförmåga. Det ger information om omvärlden och stöd för återupplevande av situationen. Det kan vara

svårt för målgruppen att själva söka hjälp, säga nej och förstå intentioner. Det är också svårt för oss alla att tala om och förstå våldshandlingar. Ofta är det en stor bearbetning av skuld och förnekelse, man känner sig maktlös.

Kerstin visar inte bara bilder som kan hjälpa offret att berätta, utan bildstöd finns också för förövaren. Vad är okej, vad är inte okej och hur kan man få det bäst förklarat? Man väljer ut den information som är viktig för personen och presenterar det på ett sätt så hen förstår vad som menas.

Mer om projektet kan hittas på www.ilearn-project.eu.

Ett gratis bildstöd är Pictoselector, som kan hittas på www.pictoselector.eu.

Filmen om Afsoon, en tjej som blev utsatt för våld finns på den här adressen: <http://www.youtube.com/watch?v=MXSsBA8bNZI>

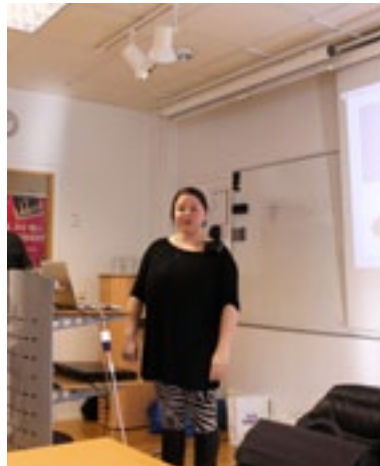
Ia Kjellsdotter Passalen

Passalen startade 2006 som en ideell förening, efter en tids verksamhet som fritidsarena för alla.

- Det står klart att egenvälda aktiviteter påverkar vår livskvalitet, säger Ia. Jag brukar visa mitt fritids-CV, istället för att alltid vara så arbetsinriktad. Plötsligt får man mycket på sitt CV som ju påverkar en positivt och kan ses som riktiga aktiviteter. Ia har en bakgrund som personlig assistent och erfarenheterna har varit stora från den tiden. Hon insåg att alla har ett behov av fritid, en rätt till medbestämmande i situationer som berör dem själva.

På Passalen får ungdomarna jobba

med verksamheten själva. Alla får plats på fritidsarenan utifrån sina egna förutsättningar och får makten att bestämma och välja själva, utan ovanifrånperspektiv. Passalen har ungefär 200 aktiva barn och ungdomar i verksamheten varje vecka, med 500 personer inskrivna. Det är en integrerad fritid med personer från olika diagnosfält och med olika förmågor.

Ia betonar flera gånger vikten av integrerad fritid. Både särskolan och vanliga skolan ska tillsammans kunna göra saker. När vi ger förutsättningar för ungdomarna att vara i en redan etablerad verksamhet så skapar det möten och

möjligheter. Ett slags forum där barnen kan hitta sina egna lösningar.

- Det finns ofta en vilja att skapa en verksamhet för målgruppen, men det brukar låta att man inte har resurser eller erfarenhet. Man tror inte man klarar av det, att det ska vara komplicerat. Vi hjälper föreningar att känna ett förtroende att starta egna verksamheter och komma över den tröskeln som kan komma, berättar Ia.

Verksamhetsledarna är samma i alla grupperna, ingen skillnad görs för olika barn och ungdomar.

Tänket i Passalen är att alla är olika, alla kan vara med, och möten leder till relationer och vänskap. En relation som är större än ens funktionsförmåga, en vänskap över gränserna.

Open Space Lars Liljegren

Lars Liljegren leder open space, ett sätt att diskutera med speciella villkor. Grupper delades in och ämnen diskuterades. Här är ett urval från resultatet.

Hur låter vi brukarna vara med och skapa sin egen fritid? Brukarens eller våra önskemål?

Vision

En skärpning av LSS gällande tillgång till fritid.

Fem steg framåt

1. Brukargrupper som bestämmer sin verksamhet, t.ex. i fritidsråd.
2. Breddverksamhet för alla åldrar i föreningarna.
3. Spontanverksamhet
4. Utbildning av personal inom omsorgen. Flexibilitet inom personalgrupperna.
5. "Kompiskort, pluspolare, Malmönyckel"

Kommunikation med och information till brukarna

Vision

En information som är anpassad för och når fram till alla.

Fem steg framåt

1. Större användning av sociala medier.
2. Fritidsportal – sms – facebook för att nå brukarna direkt.
3. Påverka chefer om personalens roll.

4. Utbilda brukare och personal om "informationssök".

5. Påverka övriga samhället till inkluderande information

Ett starkare FOMS

Vision

FOMS ska få fler medlemmar och bli ett bättre varumärke samt utveckla kretsarnas arbete.

Nuläge

Vi är färre medlemmar och något färre som kommer på våra konferenser.

Fem steg framåt

1. Arbeta fram informations- och rekryteringsmaterial som ska finnas på hemsidan och skickas ut till medlemmarna, som sedan sprider det vidare till sina kontakter inom området fritid för personer med funktionsnedsättning.
2. FOMS ska ta fram tydliga incitament/belöningar för de som blir medlemmar. De ska känna att de får något tillbaka om de blir medlemmar. Dessa ska stå med i informations- och rekryteringsmaterialet.
3. Önskan finns att någon kunde vara anställd av FOMS för arbete med opinionsbildning, utbildning till ex-

empelvis kommunernas fritidsombud och

kontaktpersoner samt påverkansarbete med mera.

4. Skapa nya former av medlemsvarianter exempelvis Stödmedlemmar och kommuner som medlemmar.

5. Utveckla FOMS Nätverk- Nordiskt Nätverk och Musiknät1

6. Ytterligare några åtgärder:

- Starta en sponsringsgrupp
- Samarbeta med FUB med flera, ekonomiskt stöd från FUB
- En dag kring intresseorganisationerna på FOMS rikskonferens
- Lokala föreläsningar
- Förslag från Lars att adoptera en politiker

SPEAKERS CORNER

JENNY LENEMARK - Makt i media

Makt i media är en nyhetssajt som drivs av personer med olika funktionsnedsättningar. Huvudsätet ligger i Karlskrona, med skribenter från hela Sverige. Här görs film, webb-radio, podcast, webb-tv, foto film, krönikor, bloggar och reportage.

Enda kravet för att få delta är att ha ett brinnande intresse för media. Makt i media jobbar för att alla ska kunna ha en kulturell verksamhet som ger inflytande och delaktighet för målgruppen. Det mesta av materialet bygger på vad reportrarna själva känner att de vill göra. Innehållet på sajten syntolkas och finns i lättlästa versioner i den mån det går, tyvärr går det inte att anpassa allt material, men de största nyheterna brukar anpassas.

- Makt i media är här för att ge en ny bild av personer med funktionsnedsättningar. Från den ofta negativa rollen som ett offer, till att skapa möjligheter att finnas och synas på de arenor de inte annars har tillgång till, förklarar Jenny.

Glöm inte att spana in Makt i media på <http://maktimedia.se/>

KARIN BERGQVIST - Grön Arena

Projektet Grön Arena är till för att ge stöd till lantbrukare som vill starta verksamhet inom omsorg, skola eller hälsa. Syftet är att skapa

en meningsfull sysselsättning för olika personer med funktionsnedsättningar, att få varje individ att växa efter den förmågan de har.

Idag är det 125 gårdar runt om i landet som antingen är under utbildning för att hålla verksamhet, eller har en pågående verksamhet. En viktig del av projektet handlar om pedagogik och rekreation i landsbygdsområde. Aktiviteterna kan vara en del i att komma tillbaka till arbetslivet efter sjukdom, ge nya arbetstillfällen, och en stärkt landsbygd på samma gång. Det ger individen en möjlighet till eget ansvar, rekreation och gemenskap, som i sin tur leder till förhöjd livskvalitet.

Mer kan läsas på hemsidan: <http://hs-s.hush.se/?p=10036>

LOU REHNLUND - Catwalk, Funkimodels

Funkimodels startade 2011 med syfte att förändra attityder i samhället och koppla begreppet funktionshinder till nya områden, samt stärka deltagarnas självkänsla. Idag är det 440 modeller som jobbar med tv, mode, skönhet, kändisskap, catwalk, foto och film.

- Vi vill få ett nationellt självkänslolyft för unga personer med funktionsnedsättningar, förklarar Lou. Ungdomarna jobbar med att nå olika delmål för att nå större mål. Det kan handla om att vara mindre

blyg, våga säga hej till någon på rasten eller våga fråga något under en lektion.

Hos Funkimodels kan alla vara med och delta, oavsett funktionsförmåga. Alla moment anpassas efter individen, baserat på rådande forskning kring utvecklingspsykologi och beteendevetenskap.

- Underskatta inte en enskild positiv händelse i någons liv. Det händer något med de här ungdomarna som får chansen att prova en ny identitet genom bland annat catwalk, avslutar Lou. Läs mer om Catwalk och se goda exempel på www.funkimodels.se

BRITT-MARIE LUNDGREN STÅHL - Barn med neuropsykiatriska funktionshinder

- Jag har alltid sett mina barn som otroligt intelligenta, men jag förstod dem inte, säger Britt-Marie. Hon har tre barn som alla har en typ av NPF, neuropsykiatriska funktionshinder. När äldste sonen fick sin diagnos i vuxen ålder så kände man som förälder att man gjort något fel. Det gav en ångest och skam att vi inte förstod någonting tidigare.

Britt-Marie ville träffa andra med samma erfarenhet, med samma typ av barn. Hon ringde runt till olika studieförbund och startade en anhängargrupp för träffar och diskussioner. Dessa träffar hålls i Leksand i Dalarna med jämna mellanrum sedan åtta år tillbaka. - Genom gruppen fick jag styrkan att ändra mitt tänk i arbetslivet som lärare. Men också vardagslivet kunde jag ändra efter jag läst på och förstod mina barn. Jag kunde lyfta fram det som fungerade. Idag finns en mail-lista med 125 personer där man kan delge varandra information och nyheter i länet, men också bidra med stöd och idéer.

PETER HOLMSTRÖM - Önskeambulansen i Karlshamn

Önskeambulansen är en ideell förening som vill förbättra livskvaliteten för personer med funktionsnedsättningar och svårt sjuka genom att erbjuda transport. Dessa resor sker utanför den offentliga verksamhetens åtaganden, och tar tillvara på olika personers intressen och önskemål. Ett exempel på en önskeresa kan vara att få träffa sina syskon fast man är över 90 år gammal, eller att få komma hem och se till sin kära katt. Sådant kan Önskeambulansen hjälpa till med.

Måns Möller

Jävla pajas, det här skojar du inte bort

År 2006 föddes Måns och sambon Saras son, Viggo. Hela Måns värld började kretsa runt sonen, som skulle bli stor, en dag statminister minst! Men något hände som fick livet att ändra riktning, på gott och ont. Måns berättar personligt och med både humor och allvar hur livet som pappa ter sig med Viggo.

- När Viggo var 1,5 år var det dags för kontroll på BVC. Han la inte klossarna rätt som man skulle och direkt började det skrivas en massa rapporter. Jag tänkte att det behöver ju inte betyda någonting, det mesta kan ju ändå gå bra i uppväxten fast man inte lägger klossar på rätt färg när man är ett och ett halvt, säger Måns.

Men Måns sambo Sara anade oråd. Hon kände att det var nåt som inte riktigt stämde och de gjorde vidare undersökningar hos BUP för Viggo. Efter detta kom de fram till att Viggo har en autistisk störning. Då föll hela Måns värld. Han gick ut och la sig ner på gatan - och bara grät. Då kom en man förbi och frågade om de spelar in en sketch just nu.

- Det var då jag insåg att jag är en jävla pajas, förklarar Måns.

Efter diagnosen så börjar man tänka. Hur kan jag fixa det här?

Det finns otroligt många metoder, och många proffstyckare också. Men det man vet fungerar är intensiv beteendeterapi. Det innebär en träning på 35 timmar i veckan, vilket gjorde att Måns la ner flera av sina företag för att få tid till Viggo.

- Jag har insett i efterhand att korttidsboende är guld värt. I början tänkte jag att jag inte ska lämna ifrån mig min son, det är ju bara dåliga föräldrar som gör det. Men korttidsboenden och andra verksamheter ger ju möjligheter till att träffa kompisar, något som Viggo inte haft. Den stora drömmen vore för Viggo att bli bjuden på födelsedagskalas. Nästa gång de var på BVC för att lägga klossarna så gick det hur bra som helst för Viggo. Men i utvecklingsbedömningen så fick de reda på att det inte var ett test för femåringar, det var ett test för treåringar. Det var då de fick reda på att Viggo inte bara har autism, han har en utvecklingsstörning också.

Detta leder förstas till en stor stress och oro. Måns tipsar om hur han hanterade de negativa känslorna kring detta. - Definiera kortsiktiga mål, exempelvis "vi ska träffa en kompis och ha en aktivitet." Våga be om hjälp och våga vara obekvämt. Skapa också långsiktiga mål, det är när man inte vet vad som ska hända som saker

känns som jobbigast, berättar han.

Viggo går idag i en skola med andra funkisar, där han trivs jättebra. Den skolan anordnar kalas i klassrummet så alla får vara med. Men till slut kom den dagen då Viggo blev bjuden på kalas även utanför skolan. Hos en vän. Viggo har nämligen fått en kompis!

Aktiviteter, underhållning och mingel

Falun bjöd inte bara på intressanta föreläsningar utan också ett fantastiskt väder med allsköns aktiviteter för konferensdeltagarna. På kvällarna var det förstklassig underhållning.

Bland aktiviteterna fanns bland annat rullstolstennis, rullstolszumba, rullstolskarate, geocaching, Romme travskola och folkraçe.

FOMS är en rikstäckande ideell yrkes- och intresseförening som har till syfte att stödja tjänstemän och andra med intresse för fritids-, rekreations- och kulturfrågor för personer med funktionsnedsättning.

FOMS har medlemmar i hela Sverige. Exempel på medlemmar är: fritidskonsulenter, kulturtjänstemän, enhetschefer, idrottskonsulenter, friskvårdskonsulenter, kulturarbetare, tillgänglighetsplanerare, fritidsutvecklare, studiosamordnare, handikappkonsulenter, rehabiliteringspersonal med flera. Läs mer om oss och om hur du blir medlem på www.foms.se!

FOMS är en rikstäckande ideell yrkes- och intresseförening som har till syfte att stödja tjänstemän och andra med intresse för fritids-, rekreations- och kulturfrågor för personer med funktionsnedsättning.

FOMS har medlemmar i hela Sverige. Exempel på medlemmar är: fritidskonsulenter, kulturtjänstemän, enhetschefer, idrottskonsulenter, friskvårdskonsulenter, kulturarbetare, tillgänglighetsplanerare, fritidsutvecklare, studiesamordnare, handikappkonsulenter, rehabiliteringspersonal med flera. Läs mer om oss och om hur du blir medlem på www.foms.se!

LINNEA HUMMEL

Text, fotografi och grafik

Jag som har skapat dokumentationen heter Linnea Hummel.
Du kan nå mig för liknande arbeten eller frågor genom följande uppgifter.

Linnea Hummel
Tel:070 64 99 357
Mail: plurka@gmail.com
Adress: Hålsjögatan 39
21766 Malmö

